

Nullbürokratia

Riigireformi elluviimise kontekstis on oluline järjepidevalt analüüsida riigiasutuste tegevuse eesmärgipärasust, lihtsustada ja optimeerida töö- ning teenusprotsesse. Selleks, et kujundada riik heaks partneriks ettevõtjatele ning mõistlikuks töökeskkonnaks oma töötajatele kutsututi ellu nullbürokratia projekt, mille eesmärgiks on halduskoormuse ja bürokratia vähendamine.

Era- ja avaliku sektori vahelise bürokratia vähendamise projekti eesmärk on halduskoormuse vähendamine ettevõtete ja riigiasutuste vahelises suhtluses. Projekt algas 2015. aastal. Ligikaudu 40 ettevõtjate organisatsiooni esitasid riigile üle paarisaja ettepaneku ettevõtete koormuse vähendamiseks riigiga suhtlemisel. Ettepanekute elluviimist seirab nullbürokratia rakkerühm. Vaata täpsemalt <https://www.mkm.ee/et/nullburokratia>

Rahandusministeeriumi riigihalduse ja avaliku teenistuse osakond seirab 2016. aasta ideekorje käigus laekunud sisebürokratia ettepanekute täitmist, kuni kõik planeeritud tegevused on ellu viidud või kitsaskohad on ajapikku lahenenud muude kesksete töökorralduslike muudatuste või uute süsteemide kasutuselevõtuga.

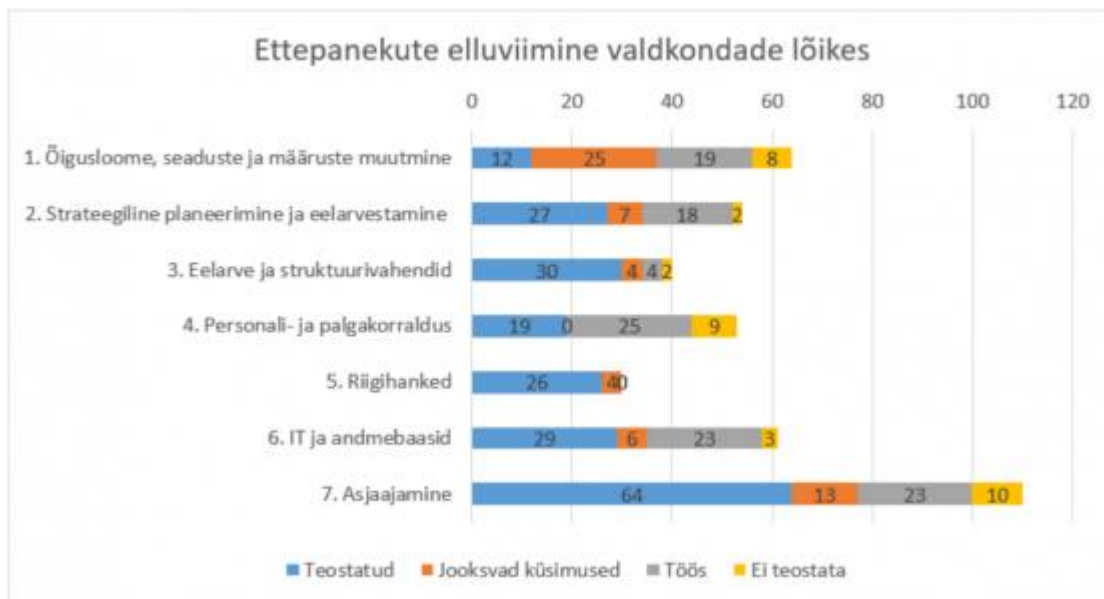
Samas toimub edaspidi koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga fokuseerimine olulisema mõjuga tegevustele. Senistest nullbürokratia programmidest saadud kogemuse pinnalt on kavas mitte tegeleda üksikute ettepanekute kogumise, haldamise ja tagasiside koordineerimisega, kuivõrd probleemid on palju komplekssemad ning otstarbekam luua lahendusi suuremate projektide raames (nt. KOTKAS, AA3.0, MTA 2020), mis lähevad bürokratia vähendamisel kaugemale ideekorje raames tehtud ettepanekutest, olles samas lahendustena komplekssemad ja tulemuslikumad.

Rahandusministeerium suunab organisatsioonide võimekuse tõstmise kaudu asutusi ka oma sisemisi protsesse bürokratiavabamaks muutma, toetades muu hulgas ka kvaliteedijuhtimise ja juhtimissüsteemide arendamist

Avaliku sektori sisese bürokratia vähendamine varasematel aastatel

Valitsuskabinet kiitis 21. veebruaril 2019. heaks sisebürokratia vähendamise aruande

Rahandusministeerium tegi 2016. aastal täiendava algatuse, mille eesmärk on vähendada halduskoormust valitsus- ja hallatavates asutustes ning nende omavahelises suhtluses. Algatuse raames kaardistati lisaväärtust mitteloovad tegevused avaliku sektori sees. Kokku laekus rahandusministeeriumile 963 ettepanekut, millest jäi teostavatenä sõelale 418 ettepanekut. 2019. aasta alguse seisuga oli 418-st esitatud ettepanekust täidetud 207 ning tegeletakse edasi ettepanekute elluviimisega, et veelgi vähendada halduskoormust avalikus sektoris.

Kaalukamad tegevused, mis on avaliku sektori sisese bürokraatia vähendamiseks ellu viidud

- ❖ Asjaajamise tõhusamaks korraldamiseks avalikus sektoris toimub erinevates valdkondades **üleminek** paber kandjalt **digitaalsele asjaajamisele**. Selleks on arendatud erinevaid IT keskkondasid - näiteks ehtisregister, sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister STAR, SAP (majandustarkvara personali- ja palgaarvestuse teostamiseks). Halduskoormust vähendavad näiteks Riigitöötaja iseteenindusportaali (RTIP) uued moodulid – lähetuste moodul (lähetuskorralduse esitamine, süsteemi poolt genereeritud lähetuse kuluaruande tööülesanne, kuluaruande ja sisuaruande esitamine), majanduskulude moodul (taotluse esitamine prillide kompenseerimiseks või isikliku sõiduauto töösõitudeks kasutamiseks), koolituste moodul (koolitustele registreerimine, osaletud koolitustest ülevaade) ning muude puudumiste moodul (kõikvõimalik puudumine, mis ei ole puhkus, menetlemine).
- ❖ Inimeste poolt tehtava tehnilise töö mahtu on oluliselt vähendanud **andmebaaside riskasutuse arendamine** ning andmete ühekordse küsimise põhimõtte rakendamine. Näiteks on SAPi ostuarvete menetlemise süsteem liidestatud riigihangete registriga, riigitöötaja iseteenindusportaal (RTIP) SAP-i ja dokumendihaldussüsteemidega ning Aruandlus 3.0 projekti käigus on loodud Maksu- ja Tolliameti, Statistikaameti ja Eesti Panga vahel ühine taksonoomia palk ja tööjõud valdkonnas ning kokku on lepitud andmete ühekordse küsimise põhimõtte. Seaduse tasandil loob andmete ühekordseks küsimiseks aluse 25.05.2017 vastu võetud Vabariigi Valitsuse määrus „Teenuste korraldamine ja teabehalduse alused“, millega kehtestati valitsusasutustele andmete ühekordse küsimise nõue.
- ❖ Alustatud on üleminekut **tegevuspõhisele eelarvele** aastaks 2020. Mitmed probleemid on leidnud lahenduse riigieelarve seaduse muutmise seaduse vastuvõtmisega 19.06.2017, mille jõustumisel rakendub nelja aastane rulluv eelarve ning riigieelarve (RE) ja riigi eelarvestrateegia (RES) protsessid ühilduvad. 2018. aastal valmisid strateegilise planeerimise valdkonna arenguks olulised infosüsteemide arendused (kuluarvestuse infosüsteem, strateegilise juhtimise infosüsteem, REIS), mis senisest enam toetavad eelarvestamise ja tegevuste ühetaolist ja integreeritud planeerimist ja aruandluse protsessi ning dubleerimise vähendamist. Need arendused aitavad strateegilist planeerimist puudutavaid dokumente Rahandusministeeriumile esitada väiksema halduskoormusega.

- ❖ 14.06.2017 võeti vastu uus **riigihangete seadus**, millega muudeti lihthanke regulatsioon oluliselt paindlikumaks, tõsteti lihthanke piirmäära, lihtsustati raamlepingute aruandlust ning kaotati kohalike maksude puudumise tõendi esitamise nõue juhul kui kohalikke makse ei ole kehtestatud.
- ❖ 2018. aastal võeti kasutusele uus **riigihangete register** (RHR), milles on kasutusmugavust oluliselt parandatud (e-kataloog, väikehanke korraldamine, ühis- ja keskmise hangete korraldamine, kooskõlastamise moodul) ning teostatud arendusi, mis annavad hankijale paindlikkust (osadeks jaotatud riigihankes osade menetlemine erineval ajal, hankepass).
- ❖ **Haldusmenetluse seaduse** muudatusega 06.12.2017 kaotati kohustus küsida isiku igakordset nõusolekut haldusakti digitaalseks kätte toimetamiseks ning kaotati digitaalallkirjastamise nõue teatud autenditud keskkondades.
- ❖ 19.06.2017 vastu võetud **riigivaraseaduse** muudatustega lihtsustati vara vöörandamise, üleandmise ja kasutusse andmise tingimusi.
- ❖ Konsolideeriti riigihangete korraldamine mitmetest ministeeriumidest ja nende valitsemisala asutustest **Riigi Tugiteenuste Keskusse**. Hangete korraldamise tsentraliseerimine aitab kokku hoida ajalist ressursi, mis spetsialistidel kuluks hanke tehnilise läbiviimise ja õiguslike nõuete selgeks tegemisele ning seeläbi vähendab vigade tekkimist ja vaidlustamise tõenäosust. Riigihangete keskse korraldamise teenust pakub Riigi Tugiteenuste Keskuse hankeüksus alates 1. jaanuarist 2016. RTK viib keskselt läbi ka ühishankeid.
- ❖ 1. septembril 2018 rakendus pilootprojekt **ühtne rakendusteenus** (ÜRT). Projekti raames konsolideeriti Rahandusministeeriumi valitsemisala toetused Riigi Tugiteenuste Keskusse. Käesoleval ajal toimub ka teiste võimalike rakendusüksuste liitmise võimaluste analüüs, mille tulemusel saab hinnata kas või kui palju on võimalik rakendussüsteeme ühtsetele alustele viia vähendamaks ka võimalikke kontrollitasemeid ja põhimõtteid toetuse andmisel.

Kontakt:
riigihalduse ja avaliku teenistuse osakond
riin.kobin@fin.ee